
Kyrkomötet
Tillsyns- och uppdragsutskottets betänkande 2021:1

Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

Sammanfattning

Kyrkostyrelsen föreslår nya bestämmelser i kyrkoordningen som anger att den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon inte får utöva uppdraget som präst samt att den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst inte får utöva uppdraget som diakon.

Utskottet föreslår att kyrkomötet antar kyrkostyrelsens förslag.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 avsnitt 1, Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen enligt *bilaga 1*.

Yttrande från läronämnden

Läronämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 avsnitt 1 i Ln 2021:1y, *bilaga 2*.

Yttrande från kyrkorättsnämnden

Kyrkorättsnämnden har yttrat sig över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 avsnitt 1 i Kn 2021:1y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Gällande bestämmelser

I kyrkoordningens kapitel 31 och 32 anges vem som är behörig att utöva uppdraget som präst respektive diakon. I den första bestämmelsen i båda kapitlen anges att behörig är den som har vigts till präst respektive diakon i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel.

Det finns inte någon bestämmelse som anger om den som har vigts både till diakon och till präst är behörig att utöva båda uppdragen eller vad som gäller angående utövande av det tidigare uppdraget. För biskopar gäller att enbart den som är prästvigd

kan vigas till biskop och att samtliga bestämmelser som gäller behörighet att utöva uppdraget som präst också gäller uppdraget som biskop. Behörighetsfrågorna för den som har vigts både till diakon och till präst har inte på motsvarande sätt reglerats i kyrkoordningen.

Endast den som är behörig att utöva uppdraget som präst får enligt 34 kap. 8 § vara anställd som präst. Endast den som är behörig att utöva uppdraget som diakon får enligt bestämmelserna i 32 kap. vara anställd som diakon eller på en befattning med benämning där ordet diakon ingår eller en där sådan behörighet på annat sätt har angetts som villkor för anställning.

Den som är eller har varit behörig att utöva uppdraget som präst respektive diakon har tystnadsplikt för vissa uppgifter enligt 9 § i kapitlen 31 och 32. Tystnadsplikten skiljer sig åt för präster respektive diakoner.

I kyrkoordningen finns även bestämmelser om att endast den som är behörig att utöva uppdraget som präst får fullgöra uppgifter på gudstjänstlivets område som hör samman med prästens särskilda uppdrag avseende Ordet och sakramentsförvaltningen. Behörigheten är knuten till vinningen och inte till en anställning.

De bestämmelser som rör obehörigförklaring, 11 och 12 §§ i kapitlen 31 och 32, gäller inte bara ett av uppdragen utan vinningstjänsten som helhet.

Ärendets initierande och beredning

Till 2014 års kyrkomöte inkom motionen *Byte av uppdrag inom vinningstjänsten* (2014:15). Bakgrunden var att det i kyrkoordningen inte finns några bestämmelser om vad som gäller när någon som är behörig att utöva ett uppdrag inom vinningstjänsten, diakon eller präst, vigs även till det andra uppdraget, exempelvis angående behörighet att anställas på befattning som diakon eller präst eller när brott mot vinningslöftena ska prövas.

I nämnda motion föreslogs nya bestämmelser i kyrkoordningen för byte av uppdrag inom vinningstjänsten. Kyrkorättsutskottet avstyrkte förslaget med hänvisning till att mer beredning behövdes, Kr 2014:5y, vilket tillsyns- och uppdragsutskottet instämde i, TU 2014:3. Tillsyns- och uppdragsutskottet framhöll dock att det kan uppstå oklarheter för och omkring den som är behörig att utöva både uppdraget som präst och uppdraget som diakon och att det därför fanns skäl att utreda frågan vidare. Kyrkomötet beslutade med anledning av motionen att uppdra till kyrkostyrelsen att utreda vad som bör gälla när en person är behörig att utöva både uppdraget som präst och som diakon (KmSkr 2014:7). Kyrkostyrelsen beslutade därefter om utredningen *Byte av uppdrag inom vinningstjänsten* (Ks 2014-1310) som skulle beredas med särskild hänsyn till teologiska aspekter.

Under beredningen har två remissrundor genomförts. Utfallet av den första visade att det inte fanns stöd hos remissorganen för att den som har vigts först till ett uppdrag inom vinningstjänsten och sedan till ett annat ska kunna växla mellan uppdragen. Remissvaren på den andra remissen, vilken inkluderade förslag till kyrkoordningsändringar, föranledde justering av förslaget på så sätt att efter en andra vinning, till präst eller diakon, kan den som vigts inte förklaras behörig att utöva det tidigare uppdraget.

Kyrkostyrelsens skrivelse

Kyrkostyrelsen föreslår i sin skrivelse att kyrkoordningen ska kompletteras med bestämmelser angående behörigheten inom vinningstjänsten när en person som är behörig att utöva endera av uppdragen som diakon eller präst vigs till det andra uppdraget. Bestämmelserna ska klargöra vad som gäller vid handläggningen av

behörighetsärenden och obehörighetsärenden i domkapitlet och skapa förutsättningar för tydlighet i församling och för den enskilda person som har vigts både till diakon och till präst.

I de föreslagna bestämmelserna görs det tydligt att ett nytt uppdrag inom vigningstjänsten medför att man lämnar det tidigare uppdraget. Hittills har det handlat om att diakoner har vigts till präster, vilket enligt förslaget kommer att anges i kyrkoordningen. Det kommer även att anges att en präst som vigs till diakon inte längre får utöva det tidigare uppdraget som präst.

Den reglering i kyrkoordningen som kyrkostyrelsen föreslår följer Svenska kyrkans syn på vigningstjänsten nämligen att det finns *en* vigningstjänst som är treledad och där uppdragen inom vigningstjänsten är teologiskt parallellställda. Uppdragen innebär olika befogenheter och ansvar, vilket kräver reglering av vad som ska gälla när en diakon vigs till präst och en präst vigs till diakon. Den som i präst- eller diakonvigning får ett nytt uppdrag lämnar definitivt och oåterkalleligt sitt tidigare uppdrag och är inte längre behörig att anställas på en befattning med det tidigare uppdraget. Den präst som vigts till diakon får inte längre utföra sådant som enligt kyrkoordningen hör till uppdraget som präst. Det handlar inte om någon obehörigförklaring avseende det tidigare uppdraget utan benämningen ”får inte utöva” ska användas för det tidigare uppdraget.

Vid tillämpningen av 12 § om obehörigförklaring i 31 och 32 kap. ska domkapitlet vid prövningen av om någon har brutit mot sina vigningslöften förhålla sig till de löften som den enskilda prästen respektive diakonen har avgivit. Den som är vigd både till diakon och präst ska vid prövning av frågan om brott mot vigningslöftena prövas både gentemot avgivna diakon- och prästlöften. Den präst eller diakon som förklaras obehörig att utöva kyrkans vigningstjänst blir även obehörig att utöva det tidigare uppdraget inom kyrkans vigningstjänst.

De föreslagna bestämmelserna gäller även den som tidigare, dvs. före det att de föreslagna ändringarna börjar gälla, har vigts både till uppdraget som diakon och till uppdraget som präst.

Tystnadsplikten för präst respektive diakon skiljer sig åt och den som vigs till ett nytt uppdrag går in i detta uppdrag med dess tystnadsplikt. Den tystnadsplikt som gällde när uppgifterna lämnades gäller även fortsättningsvis oavsett om prästen eller diakonen senare har fått ett annat uppdrag inom vigningstjänsten eller inte längre är behörig att utöva vigningstjänsten.

De kyrkoordningsändringar som kyrkostyrelsen föreslår är enligt kyrkostyrelsens mening inte sådana att ekumeniskt samråd är nödvändigt. Kyrkostyrelsen avser däremot att, i samband med att kyrkostyrelsen överlämnar förslaget till kyrkoordningsändringar till kyrkomötet, informera berörda kyrkor och samfund om förslaget.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att anta kyrkostyrelsens förslag till ändringar i kyrkoordningen.

Utskottet har inte några invändningar mot de kyrkoordningsändringar som kyrkostyrelsen har föreslagit i skrivelsen. Med en hänvisning till läronämndens yttrande samt att förslaget inte innebär någon förändring i Svenska kyrkans ämbetsteologi utan handlar om en ordningsfråga, beskrev ärkebiskop Antje Jackelén vid sitt besök i utskottet varför det inte är en fråga för ekumeniskt samråd utan blir föremål för information till de kyrkor som Svenska kyrkan har kyrkogemenskap med. Ärkebiskopen

TU 2021:1

har informerat Sveriges kristna råd samt generalsekreteraren för Europeiska kyrkokonferensen och inom kort kommer även kyrkoledarna i Borgågemenskapen och generalsekreteraren för Lutherska världsförbundet att få kännedom om de aktuella ändringarna.

Mot bakgrund av detta föreslår utskottet att kyrkomötet antar kyrkostyrelsens förslag.

Digitalt sammanträde den 7 oktober 2021

På tillsyns- och uppdragsutskottets vägnar

Margareta Nisser-Larsson, ordförande

Anna Tronêt, sekreterare

Beslutande: Margareta Nisser-Larsson, ordförande, Maria Johansson-Berg, Roine Olsson, Anna Forssell, Lars Risberg, Hans-Olof André, Emma Hedlundh, Mattias Rosenquist, Lisbeth Göranson, Stig Eriksson, Jonas Chongera, Helena Nordvall, Hanna Unger, Linda Sjöo och Torbjörn Arvidsson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Jenny Thor, Birgitta Eliasson, Sebastian Ekeröth Clausson, Linda Isberg, Sten Janson, Hans Weichbrodt, Lars Arvidsson och Jan Björkman.

Biskoparna Johan Tyrberg och Susanne Rappmann har deltagit i utskottets överläggningar.

Bilaga 1

Kyrkostyrelsens förslag till kyrkomötesbeslut

TU 2021:1
Bilaga 1

Förslag till ändringar i kyrkoordningen

Kyrkomötet beslutar att 31 kap. 1 § och 32 kap. 1 § kyrkoordningen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 kap.

1 §

Behörig att utöva uppdraget som präst är den som har vigts till präst i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel.

Den som är behörig att utöva uppdraget som präst och som vigs till diakon får inte utöva uppdraget som präst.

32 kap.

1 §

Behörig att utöva uppdraget som diakon är den som har vigts till diakon i Svenska kyrkans ordning eller som har förklarats behörig av ett domkapitel.

Den som är behörig att utöva uppdraget som diakon och som vigs till präst får inte utöva uppdraget som diakon.

Detta beslut träder i kraft den 1 januari 2022.

Kyrkomötet
Läronämndens yttrande 2021:1y

Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

Läronämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 Ändringar i kyrkoordningen

Läronämnden konstaterar att skrivelsen i många avseenden ger uttryck för ställningstaganden som läronämnden tidigare har framhållit om kyrkans ämbete. Skrivelsen poängterar att vigningstjänsten är livslång och att ämbetet är kyrkans och inte något som den enskilda fritt förfogar över. Likaså betonas att vigningstjänsten syftar till församlingens andliga uppbyggelse och till att rusta församlingen för dess gemensamma uppdrag i världen. Därigenom framhålls att detta är en tjänst som är till för andra.

I tidigare yttrande har läronämnden sagt:

Svenska kyrkan har *en* vigning med samma grundläggande innehåll till de tre uppdragen som biskop, präst och diakon. Vigningen innebär att den som vigs får kyrkans kallelse att gå in i livslång tjänst med förpliktelse till Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Samtidigt sker vigningen till ett särskilt ansvar eller uppdrag som biskop, präst eller diakon. Dessa uppdrag har olika karaktär. (Ln 2005:5y)

Tidigare har läronämnden framhållit: ”Vid en övergång till ett nytt uppdrag inom kyrkans vigningstjänst kvarstår möjligheten att på kallelse fullgöra uppdrag utifrån den tidigare vigningen” (Ln 2005:5y). Men eftersom skilda bestämmelser gäller för prästens och diakonens tystnadsplikt och anmälningsplikt, vilket förtydligades av kyrkomötet 2011 (KmSkr 2011:11), är det av vikt för en konfident att veta om det är med en präst eller diakon som samtalet förs.

Läronämnden menar därför att den diakon som vigs till präst, eller den präst som vigs till diakon, inte längre bör få utöva det tidigare uppdraget. Detta är ett förtydligande som handlar om uppdraget och inte om vigningen. Läronämnden ser det därför som en ordningsfråga inom ramen för Svenska kyrkans ämbetsteologi.

Uppsala den 27 augusti 2021

På läronämndens vägnar

Antje Jackelén, ordförande

Cecilia Nahnfeldt, sekreterare

Närvarande: Ärkebiskop Antje Jackelén, ordförande, biskop Karin Johannesson, biskop Martin Modéus, biskop Åke Bonnier, biskop Johan Dalman, biskop Mikael Mogren, biskop Fredrik Modéus, biskop Johan Tyrberg, biskop Susanne Rappmann, biskop Sören Dalevi, biskop Eva Nordung Byström, biskop Thomas Petersson, biskop Andreas Holmberg, Marta Axner Ims, Teresa Callewaert, Göran Eidevall, Eva-Lotta Grantén, Håkan Möller, Jesper Svartvik och Mikael Winnige.

Margarethe Isberg har deltagit i nämndens överläggningar men var inte närvarande vid beslutstillfället.

Kyrkomötet
Kyrkorättsnämndens yttrande 2021:1y

Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

Kyrkorättsnämndens yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2021:4 Ändringar i kyrkoordningen, avsnitt 1 Byte av uppdrag inom vigningstjänsten

I skrivelsen föreslås ändringar i 31 och 32 kap. kyrkoordningen med bestämmelser om vad som ska gälla i det fall en präst vigs till diakon respektive i det fall en diakon vigs till präst.

Kyrkorättsnämnden har utifrån sitt granskningsuppdrag inget att erinra mot de föreslagna ändringarna i kyrkoordningen.

Digitalt sammanträde den 8 september 2021

På kyrkorättsnämndens vägnar

Britas Lennart Eriksson, ordförande

Gunnar Edqvist, sekreterare

Närvarande: Britas Lennart Eriksson, ordförande, Mattias Benke, Stig Eriksson, Anna-Lena Järvstrand, Bengt Kjellgren, Manilla Nordanstig, Mats Törnered och biskop Eva Nordung Byström.